

YTTRANDE
Fö2024/02052

Till Försvarsdepartementet
fo.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia till
fo-rs.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande avseende promemorian Förbättrade förutsättningar för Sverige i Nato – några frågor om sekretess (Ds 2024:34)

Inledning

Säkerhets- och försvarsföretagen (SOFF) har inbjudits att lämna synpunkter på rubricerad promemoria. SOFF är en branschförening för företag inom säkerhets- och försvarsområdet med verksamhet i Sverige. Föreningen har idag +200 medlemsföretag som har verksamhet inom bland annat försvar, samhällssäkerhet och cybersäkerhet. SOFF uppskattar möjligheten att få inkomma med synpunkter och vill framföra följande kommentarer.

Sekretessfrågan

SOFF vill inledningsvis ställa frågan om det verkligen behövs någon ny sekretessbestämmelse för Nato-information. Som det konstateras i promemorian så har Sverige varit partnerland till Nato under en lång tid och under denna tid hanterat stora mängder information från Nato – särskilt under de senaste åren. SOFF uppfattar att bestämmelserna om försvars- och utrikessekretess har tillämpats på ett sådant sätt att skyddet har upprätthållits.

Vidare framförs det i promemorian som att Natos syn på information skiljer sig från den svenska genom principen om s.k. *originator consent*. Det stämmer förvisso, men det är även den synen som det flesta länder och internationella organisationer har. Det gäller i såväl de flesta länder i Europa som i Europeiska unionen. Att reglera sekretessfrågan enbart för Nato-information skulle ju därmed vara otillräcklig. SOFF vill i detta sammanhang poängtera att Sveriges förhållningssätt till EU-information (vars krav överensstämmer i stort med Natos krav) är att Sverige hanterar informationen utifrån svensk lagstiftning. Det borde vara Sveriges förhållningssätt även avseende information som härrör från Nato.

SOFF anser vidare att promemorians intresseavvägning mellan offentlighetsintresset och behovet av en ny sekretessbestämmelse är felaktig – särskilt när det gäller information på nivå NATO UNCLASSIFIED. Som det konstateras i promemorian har denna nivå ett mycket lågt skyddsvärde och kan snarast liknas med någon form av upphovsrättsligt intresse. Om ett röjande av informationen skulle vara *disadvantageous* för Nato ska informationen i stället klassas som NATO RESTRICTED. Nivån för NATO UNCLASSIFIED är alltså lägre än att ett röjande ska bli "ofördelaktigt", vilket måste anses som

ett mycket lågt skyddsbehov. Att ge ett sekretesskydd för dessa uppgifter anser därför SOFF är felaktigt. Sverige bör i stället som medlemsstat kommunicera att om information har ett verkligt skyddsvärde ska den klassificeras som sådan för att kunna erhålla ett adekvat skydd i Sverige. I promemorian framgår det att "Sverige som Natomedlem har inflytande över Natos beslutsprocesser och därigenom möjlighet att på liknande sätt som i övriga internationella sammanhang driva frågor om ökad öppenhet och insyn när så anses befogat."¹ Avseende NATO UNCLASSIFIED torde detta vara befogat.

Frågan om säkerhetsskydd

Det framförs i promemorian att det föreligger en osäkerhet om uppgifter som omfattas av försvars- och utrikessekretess kan utgöra säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter². SOFF har inte upplevt någon sådan osäkerhet i tillämpningen. För SOFF framstår det tvärtom som att sådana uppgifter mycket väl kan utgöra säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter – särskilt när sådana uppgifter förekommer i en Nato-kontext. SOFF har svårt att se hur en uppgift som omfattas av Natos motsvarighet till säkerhetsskyddsklasserna inte skulle utgöra en säkerhetsskyddsklassificerad uppgift, eftersom den omfattas såväl av sekretess som av ett internationellt åtagande om säkerhetsskydd (jmf. 1 kap 1 § 1 SäkL i kombination med 1 kap 2 § 2 SäkL).

Genom förslaget till en ny sekretessbestämmelse skulle även uppgifter på nivån NATO UNCLASSIFIED, enligt definitionen i SäkL, bli säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter och alltså medföra högre krav på hanteringen än vad Nato kräver. Konsekvenserna av detta förslag skulle medföra omfattande tillämpningsproblem, t.ex. när det gäller hanteringen av uppgifterna i informationssystem.

Behovet av en sekretessbrytande bestämmelse

I promemorian förs ett resonemang om att det inte finns något behov av en sekretessbrytande bestämmelse, eftersom skaderekvisitets utformning ändå kommer kunna medge ett utbyte mellan myndigheter³. SOFF vill här påpeka att det som framförs i promemorian att det "i stor utsträckning [är] myndigheter som har uppgifter inom totalförsvarsplaneringen som berörs av det utökade informationsutbytet mellan Sverige och Nato" är en felaktig beskrivning. Totalförsvarets funktion bärs till stora delar upp av enskilda och näringslivets aktörer kommer att ha omfattande behov av information från Nato. Frågan om utbyte av Nato-information till enskilda berörs överhuvudtaget inte i promemorian.

SOFF:s medlemsföretag upplever redan i dag att Nato-information som behövs för hos företagen sekretessbeläggs och undanhålls trots att de är nödvändiga för företagets verksamhet. Det kan gälla t.ex. anbudshandlingar, tekniska standarder (t.ex. s.k. STANAGS) och specifikationer. Inte sällan är dessa på nivån NATO UNCLASSIFIED och trots detta anses uppgifterna omfattas av sekretess – även om det är uppgifter som till sin natur torde vara förutsatta att hanteras av företag.

SOFF vill därför inför den fortsatta beredningen framföra att hänsyn måste tas till företagets behov av Nato-information och att alla moment som kan förhindra eller försena delgivning negativt kan påverka

¹ Ds 2024:34, s.33.

² Ds 2024:34, s.26.

³ Ds 2024:34, s.37.

hastigheten i uppbyggnaden av totalförsvaret. Dessutom är sådana hinder konkurrensbegränsande i förhållande till de andra Natoländernas företag. SOFF efterlyser därför för beredningens fullständighet en utredning om hur andra Natoländer delger Nato-information till sina respektive företag.

Hör gärna av er om ni har frågor eller vill att SOFF utvecklar någon del av yttrandet.

Yttrandet har beretts av medlemsgrupperna för säkerhetsskydd och för legala frågor.

Stockholm den 17 mars 2025

För föreningen,



Robert Limmergård
Generalsekreterare